

Tilsynsrapport 2011-12

Tilsynsrapport 26. april 2012

Kære forældrekrede.

Tak for tilliden I viste mig ved at vælge mig til tilsynsførende på Den lille skole.

Det er jeg meget glad for, at I gjorde, og opgaven med tilsynsarbejdet har indtil nu kun bekræftet mig I, at et sådant arbejde er sjovt og lærerigt.

Min forbindelse til de frie grundskoler indtil nu har i langt overvejende grad været til *friskolerne* under Dansk Friskoleforening, derfor har det også været spændende at komme nærmere ind på livet af lilleskolebevægelsen. Og i den sammenhæng også komme til at arbejde med "lilleskolernes ophav" – den ældste lilleskole i verden!

Det er imidlertid blevet klart for mig allerede, at forskellen mellem skoleformerne i deres grundindstilling ikke er der. Begge steder er det opfattelsen, at arbejdet med børn på en fri grundskole er et arbejde, der udspiller sig i et værdibåret og værdiforpligtet rum, og at det forpligter. Det vil jeg komme tilbage til senere.

Som allerede angivet i min præsentation af mig selv på skolens hjemmeside, anser jeg tilsynsarbejdet på en fri grundskole som *en dobbeltopgave*, og opgavens dobbelthed har sin baggrund i, at det er *forældrene*, der har valgt mig som tilsynsførende. Grundlæggende er denne forældrevalgsomstændighed en logisk konsekvens af den egentlige baggrund for og legitimering af de friskolers eksistens og støtte fra fællesskabet til deres virksomhed, nemlig danske forældres ret til at kunne opdrage og undervise deres børn på en måde, der kan være meget anderledes end flertallet måde at gøre det på. Jeg ser altså en klar sammenhæng mellem min tilsynsopgave i dag og meningen med de frie grundskoler historiske ide og eksistensgrundlag.

Min ene – og vigtigste – opgave er altså, at se til, om forældrene får den skole, de har ønsket og forestillet sig, som det kommer til udtryk i dokumenterne om skolen.

Min anden opgave er så at tilse, at den undervisning, som skolen giver, kan "stå mål med" en undervisning, der gives til elever på tilsvarende klassetrin i folkeskolen.

Den sidste opgave har jeg fået tildelt af staten – begrundet først og fremmest i, at det er kravet i grundloven, når elever ikke undervises i den offentlige skole. Der er dog ingen tvivl om, at denne anden opgave ud over at være begrundet i grundloven i højere og højere grad opfattes som en "noget-for-noget-kontrol": Fordi fællesskabet giver så mange penge til de frie grundskoler, så må staten (fællesskabet) også tilse, at den får noget for pengene. Jeg er oprigtigt bange for, at denne "noget-for-noget" opfattelse af tilsynet, vil føre til (og også har ført til) en større og større kontrol og mindre og mindre frihed fra statens side.

I kan jo prøve efter om ikke også der er en del af denne tænkning hos jer selv, når I skal begrunde, hvorfor der er tilsyn med jeres skoles undervisning.

Men altså, jeg holder fast i min opgaves dobbelthed! Så derfor spørger jeg:

Får I den skole, som I har ønsket og forestillet jer, sådan som disse ønsker og forestillinger kommer til udtryk i skolen officielle dokumenter?

I skolens officielle dokumenter står der om den skole, der skal udfolde sig i praksis på Gammellosevej (og jeg citerer her fra skolens '*grundlæggende værdier*', som de er beskrevet på skolens hjemmeside):

"Den lille Skole skulle være frisindet, barnet skulle behandles som et intelligent væsen, indlæring skulle være kreativ og forbindes med leg. Og skolen skulle være lille – overskuelig for børnene, et sted de kunne føle sig hjemme."

"Barndommen er ikke blot en forberedelse til at blive voksen, men en periode i ethvert menneskes liv, som

det gælder om at få mest muligt ud af. Barndommen skal ikke bare overstås, så man hurtigst muligt kan få en uddannelse og komme i gang med "det rigtige (voksen-)liv", det skal leves og gribes hver dag."

[Det er skolens mål at skabe] *"en skolekultur, der er præget af sammenhold, tryghed, gensidig respekt og - ikke mindst - lyst til at lære."*

"Den lille Skole [skal] altid være i en løbende dialog med sig selv."

Disse grundlæggende værdier blev repeteret og gengivet med fuldstændig samme tanker i den nuværende bestyrelses visioner, som de blev udmeldt efter et bestyrelsesmøde i maj sidste år. Især de første fire bestyrelsesvisioner er en klar understregning af skolens oprindelige grundværdier. De fire visioner omhandler:

1. Skolens profil

Den lille Skole er et trygt og udfordrende læringsmiljø for elever i 0. til 9 klasse, hvor den faglige og sociale læring er forankret i en kreativ og musisk tilgang.

2. Skolens kultur

Den lille Skoles kultur er karakteriseret ved fællesskab, rummelighed og kreativitet og af et menneskesyn baseret på gensidig anerkendelse og respekt. Skolen skal af børnene opleves som tryk, overskuelig, medinddragende, udfordrende og motiverende.

3. Skolens almindelige faglighed

Den lille Skole leverer og synliggør et fagligt højt niveau i de almindelige skolefag, dvs. dansk, matematik, sprogfag, naturfag m.m., der gør den sammenlignelig med både folkeskolen og de frie grundskoler.

4. Skolens særlige faglighed

Den lille Skole leverer og synliggør et særligt højt og fagligt niveau i fag som musik, teater og billedkunst, samt i det målrettede arbejde med og afprøvning af kreative tilgange og arbejdsformer i alle fag. Dette er skolens særlige kultur og faglige profil.

Jeg ved, at I på den efterfølgende generalforsamlingen vil få lejlighed til at drøfte disse visioner og de resterende 5 meget mere grundigt, og det er altså det I, repræsenteret ved bestyrelsen, ønsker og forestiller jer.

Får I så det?

Mit svar er på baggrund af det jeg har oplevet af skolens virke ved mine besøg indtil nu: **JA DET GØR I!**

Mine besøg på skolen har siden jeg begyndte efter sommerferien har i øvrigt været følgende:

18. august 2011

Reception i anledning af skolelederskifte

8. september 2011

Møde med skoleleder og formand

3. oktober 2011

Møde med lærerne

8. december 2011

Undervisningsbesøg i 8 klasse

Samtale med skoleleder

29. marts 2012

Undervisningsbesøg i 2. klasse og 6. klasse

Samtale med skoleleder

20. april 2012

Undervisningsbesøg i 4 klasse og 4.-6. klasse i p-fag.

Dertil kommer, at jeg, som yderligere grundlag for min vurdering af skolens virksomhed, har haft adgang til og fulgt lærersiden på skolens intranet.

Jeg skal ikke gennemgå alt ovenstående om skolens målsætninger, men understrege følgende, som står helt klart for mig efter besøgene. Skolens medarbejdere skaber helt bestemt og meget bevidst en skolekultur, der er præget af sammenhold, tryghed, gensidig respekt og - ikke mindst - lyst til at lære. Alle 7 lærere, jeg har været hos, har tydeligvis målrettet arbejdet med, at hver enkelt elev er blevet bemærket og respekteret for det, vedkommende har præsteret. Så længe, vel at mærke, denne præstation, har været udtryk for et alvorligt ønske hos eleven om at gøre sig umage. I modsat fald har læreren i *nogle* situationer gjort indsigelser, men ikke altid!

Det nemlig også samtidigt været mit indtryk, at fælles for lærerne er, at man har ønsket at opstille så selvbestemmende rammer som muligt for elevernes aktiviteter, at en indgriben overfor elevers ikke-gøren-sig-umage, har været vanskeliggjort! Men det er givet vis også udtryk for lærernes vurdering af, hvilke kampe der i en given situation føre mest effekt med sig.

Jeg er ikke i tvivl om, at den meget elevstyrede arbejdsaktivitet medføre en øget lyst hos eleven til at lære mere. Faktisk var jeg imponeret af, at eleverne selv i de små klasser (f.eks. 2. klasse) allerede var oplært til og indstillet på denne selvstyring. Men uden at jeg kan sige, at jeg konkret har oplevet det som et problem på Den lille skole at svage elever taber ved den megen selvstyring, så ligger der hele tiden som et kritisk memento ved en udpræget selvforvaltningspædagogik spørgsmålet om de svages muligheder i en sådan pædagogik. ***Hvordan sikrer man sig som lærer, at også de svage elever får optimal udbytte af en undervisning, der er udpræget selvforvaltet?***

Barndommen og skolen skal være et liv i sig selv, med selvstændig værdi, og ikke en venteperiode, hvor det centrale er barnets forberedelse til et liv som voksen arbejdskraft. Sådan sagde Den lille skoles forfædre – bevidst eller ubevidst måske inspireret af Grundtvig og Kold, som mere end nogen forfægtede dette synspunkt – og denne opfattelse er stadig en del af Den lille skoles grundlæggende værdi. Det lever I op til synes jeg. Ingen gange – end ikke i de ældre klasser – har jeg hørt argumentet, at dette her skal du lære, fordi du får brug for det *engang*. Det betyder selvfølgelig ikke, at skolens pensum ikke sigter på livet efter skolen – men det er tydeligvis barne- eller ungdomslivet her og nu, der legitimerer det, der foregår. Fornemt, synes jeg!

Det sidste jeg lige vil nævne, og som afspejler skolens værdier ind i en konkret skolehverdag, er udsagnet om, at *Den lille Skole altid skal være i en løbende dialog med sig selv*. Sjældent har jeg set så grundig og veltilrettelagt en selvdialog, som det visionsarbejde, der har udfoldet sig, efter at Simon er kommet. Det er et arbejde som virkelig respekterer de vanskeligheder, der er ved at udforme visioner – og få dem omsat til hverdagen. Processen har tydeligt været: Når en af skolens visioner 1) er udtalt fra bestyrelsen og 2) derefter har været udsat for teoretisk udfoldelse og videreførelse ud fra spørgsmålet: Hvad skal vi forstå ved det? i medarbejderforsamlingen – 3) så er det helt afgørende spørgsmål blevet stillet: Hvordan ser det nu ud i hverdagens skoleliv – helt ude blandt elever, lærere og forældre? Oftest ofres trin 2 ikke særlig stor

opmærksomhed – men specielt glemmes de fleste steder, hvor man arbejder med visioner, det sidste konkrete trin 3. Det gør det ikke her – er det mit indtryk – her har det oven i købet førsteprioritet. Det er et utroligt flot arbejde, der er gjort, og som jeg virkelig tager hatten af for.

Som forældrereds må I nu ikke lade den stå der. I skal huske, at arbejdet er gjort på jeres vegne, og I må tage det til jer solidarisk – og kritisk!

Den anden del af min tilsynsopgave er som sagt, at se til, at skolens undervisning kan "stå mål med" den undervisning som almindeligvis gives på tilsvarende alderstrin i folkeskolen. Jeg kunne holde et længere foredrag om, hvorfor det nærmest er umuligt at foretage denne vurdering, og umuligheden har at gøre med, at fire af de vigtigste udsagn i kravet, nemlig "*stå mål med*", *undervisning*, *almindeligvis* og *folkeskolen* i realiteten ikke fornuftigt lader sig definere. Dvs. jeg skal sammenligne og vurdere noget, som ikke lader beskrive.

Alligevel vil jeg kaste mig ud i en sammenligning og vurdering – og også her er svaret på, om skolens undervisning er som I kan forvente det, et klart JA! Jeres børn lærer det skolefagspensum, som er opstillet i folkeskoleloven på bedste vis. Det gælder såvel i dansk og matematik i de små klasser som hos de ældre elever – og det gælder i sprogfagene på mellemtrinnet. Faktisk har jeg været imponeret over den skolefaglighed, som eleverne har udvist. Ikke mindst hos de små og på mellemtrinnet.

Under denne formelle "stå-mål-med"-vurdering høre også en vurdering af, om eleverne på jeres skole bliver oplært til at indgå som selvstændige mennesker i en demokratisk proces – og om det skoleliv, de gennemløber, giver dem mulighed for en alsidig personlig udvikling. På de områder mangler Den lille skole ikke noget. Tværtimod! Men det tror jeg også I allerede ved og måske har som en af de afgørende begrundelser for, at I sender jeres børn til netop denne skole.

I kunne nu så måske spørge: "Jamen, har han da slet ikke noget at brokke sig over?" – og til det kan jeg kun svare: "Nej, faktisk ikke!". Det er klart, at jeg har mine opfattelser af pædagogik og skoleliv – og det er ikke alle disse opfattelser, der stemmer overens med Den lille skoles praksis. Men det er i virkeligheden ikke interessant. Dels er mine kritikpunkter småting og ligegyldige i forhold til min enighed med og respekt for det skolearbejde, der foregår, og dels er min opgave som sagt først og fremmest at fortælle jer, om I får den skole i har ønsket og forestillet jer. Og det gør I – og til lykke med det!

Nedenfor – og som del af denne rapport – følger min officielle tilsynserklæring, som den kræves af loven – og hvis indhold er en konsekvens af det ovenstående.

Tilsynserklæring

Skolens navn og skolekode.

Den lille skole,

Gammelmosevej 228,

2800 Kongens Lyngby

Skolekode: 15 90 15

Navn på den tilsynsførende.

Thorstein Balle

Fredericiagade 6.1.tv.

1310 København K.

Mail: thorstein@hjorth-balle.dk

Tel.: 26230961

Dato for tilsynsbesøg mm.

18. august 2011

Reception i anledning af skolelederskifte

8. september 2011

Møde med skoleleder og formand

3. oktober 2011

Møde med lærerne

8. december 2011

Undervisningsbesøg i 8 klasse, dansk og matematik

Samtale med skoleleder

29. marts 2012

Undervisningsbesøg i 2. klasse, dansk og 6. klasse, engelsk teaterstykke

Samtale med skoleleder

20. april 2012

Undervisningsbesøg i 4 klasse, engelsk og 4.-6. klasse i p-fag (tegning, skolekøkken, musik)

Elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk.

Det er min klare vurdering, at elevernes standpunkt i dansk, regning/matematik og engelsk kan stå mål med den undervisning og det standpunkt, der almindeligvis gives og opnås på tilsvarende alderstrin

Skolens samlede undervisningstilbud

Det er min klare vurdering, at skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

At forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.

Det er min klare vurdering, at skolen overholder kravet i lovens § 1, stk. 2, om at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre.

At give eleverne mulighed for en alsidig, personlig udvikling

Det er min klare vurdering, at undervisningen på Den lille skole give eleverne mulighed for en alsidig, personlig udvikling.

Undervisningssproget

Undervisningen på Den lille skole foregår på dansk.

Den lille skole,

26. april 2012

Thorstein Balle